

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Dydaktyka języka polskiego: Lektura w szkole podstawowej - teksty i konteksty Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Humanistyka w szkole - polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Historii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 18HUMS.18KU.07356.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe uzupełniające	
Koordynator zajęć	Emilia Kledzik, Sylwia Karolak, Beata Gromadzka		
Prowadzący zajęcia	Emilia Kledzik, Beata Gromadzka		
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami literatury dziecięcej i młodzieżowej, ze szczególnym uwzględnieniem jej specyfiki, miejsca w kulturze, w tym sposobu funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.
C2	Budzenie u studentów świadomości konieczności interdyscyplinarnego podejścia do tekstów literatury dziecięcej i młodzieżowej (psychologia, pedagogika, metodyka nauczania języka polskiego, nauka o mediach itp.).
C3	Doskonalenie przez studentów umiejętności analizy i interpretacji tekstów z zakresu literatury dla młodego czytelnika.
C4	Kształtowanie u studentów umiejętności wartościowania literatury dziecięcej i młodzieżowej.
C5	Uwrażliwienie studentów na złożoność społecznego funkcjonowania literatury dziecięcej i młodzieżowej (literatura jako narzędzie socjalizacji).

Wymagania wstępne

Brak.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma wiedzę o zagadnieniach dotyczących specyfiki i zadań literatury dla młodego czytelnika, jej miejsca w kulturze, problematyki odbioru przez niedorosłych czytelników;	D1.W1, D1.W13, D1.W15, D1.W2, D1.W3, D1.W4, D1.W6, D1.W9, HUM_K1_W02, HUM_K1_W06, HUM_K1_W08, HUM_K1_W10, HUM_K1_W14	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.
W2	zna wybrane pozycje należące do arcydzieł literatury dziecięcej i młodzieżowej (polskiej i światowej) oraz teksty z literatury nowej.	D1.W1, D1.W2, D1.W3, HUM_K1_W02, HUM_K1_W04, HUM_K1_W05, HUM_K1_W08, HUM_K1_W11	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.
Umiejętności - Student/ka:			
U1	posługuje się terminologią funkcjonującą w obszarze badań literatury dla młodego czytelnika;	HUM_K1_U06	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.
U2	potrafi dokonać analizy i interpretacji wybranych pozycji należących do arcydzieł literatury dziecięcej i młodzieżowej w kontekście dziecięcości, z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej;	HUM_K1_U02, HUM_K1_U04, HUM_K1_U05, HUM_K1_U07, HUM_K1_U09, HUM_K1_U11, HUM_K1_U12	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	potrafi wyjaśnić, na czym polega potrzeba interdyscyplinarności badań nad literaturą dziecięcą i młodzieżową, potrafi wyszukać informacje z innych dziedzin (źródła) i wykorzystać je w analizie i interpretacji literatury dla młodego odbiorcy (psychologia rozwojowa, pedagogika, kultura masowa itp.).	D1.U4, D1.U5, D1.U7, HUM_K1_U01, HUM_K1_U03, HUM_K1_U04, HUM_K1_U05, HUM_K1_U09, HUM_K1_U12, HUM_K1_U13	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.
Kompetencji społecznych – Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa twórczo wspierać rozwój uczniów, popularyzując czytelnictwo, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie krytycznego myślenia, literackich wzorców zachowań (także wobec innych) oraz poszanowania praw własności intelektualnej.	D1.K1, D1.K2, D1.K4, D1.K5, D1.K6, D1.K7, HUM_K1_K04, HUM_K1_K06, HUM_K1_K07, HUM_K1_K08	Esej, Prezentacja multimedialna, Krótka recenzja ustna wybranej/wskazanej pozycji lekturowej.

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Literatura dziecięca i dzieciństwo (interdyscyplinarność studiów nad dzieciństwem, historia dzieciństwa, literatura dziecięca a inne media, rola literatury w rozwoju dziecka).	W1, U3, K1	Ćwiczenia
2.	Literatura dziecięca i młodzieżowa – zagadnienia definicyjne („osobność” literatury dziecięcej, semiotyczna natura tekstów dla młodego odbiorcy).	W1, W2, U1, U2, K1	Ćwiczenia
3.	Literatura dziecięca i młodzieżowa w perspektywie odbiorcy. Dziecko jako odbiorca literatury (psychologiczne mechanizmy odbioru, wartościowanie dziecięce a dorosłe). Czytelnik młodzieżowy i jego potrzeby. Społeczne konteksty odbioru. Problematyka literatury dla młodego czytelnika a prefiguratywność współczesnej kultury.	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Ćwiczenia
4.	„Nurty, konwencje, tematy” – najważniejsze zjawiska literatury dziecięcej i młodzieżowej w kontekście historycznym. Wybrane teksty z zakresu klasyki – klasyczne i nowe opracowania. Tendencje w najnowszej literaturze dziecięcej i młodzieżowej (np. współczesna literatura fantastyczna dla młodego czytelnika).	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Ćwiczenia
5.	Krytyka literatury dla młodego czytelnika – tradycja oraz nowe kierunki. Zagadnienia cenzury oraz tabu.	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Ćwiczenia
6.	Literatura dziecięca/młodzieżowa w obiegu szkolnym. Kanon szkolny. Szkolna lektura klasyki z uwzględnieniem nowszych tendencji w badaniach literackich. Wielokulturowość w literaturze dla młodego czytelnika – na lekcjach języka polskiego.	W1, W2, U2, U3, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Praca w grupach, Ustna/pisemna indyw. analiza wybranej książki (1.lektura szkolna, 2.książka spoza listy lektur); Pisemnie zespołowo oprac. propozycja listy lektur (uwzgl. specyfikę adresata i współczesne zjawiska literackie, w których uczestniczy młody czytelnik).
Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Student wybiera: esej, prezentację lub recenzję ustną, przy czym na zaliczenie obowiązuje: • ustna lub pisemna indywidualna analiza i interpretacja wybranej/wskazanej książki dla młodego czytelnika (1. lektura szkolna, 2. książka spoza listy lektur) lub • pisemnie zespołowo opracowana propozycja listy lektur (uwzględniająca specyfikę adresata i współczesne zjawiska literackie, w których uczestniczy młody czytelnik). Kryteria oceniania: Ocena bardzo dobra – student/ka potrafi przygotować dojrzałą analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej, swobodnie posługuje się terminologią związaną z obszarem badań literatury dla niedorosłych, w sposób uzasadniony wykorzystuje konteksty innych dziedzin, dobrze zna zagadnienia teoretyczne i zalecane lektury; Ocena dobra – student/ka potrafi przygotować poprawną analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej, posługuje się terminologią związaną z obszarem badań literatury dla niedorosłych, umiejętnie przywołuje konteksty interpretacyjne, w pracy zdarzają się drobne usterki, dobrze zna zagadnienia teoretyczne i zalecane lektury; Ocena dostateczna – student/ka przygotowuje analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej, formułuje uzasadnione założenia interpretacyjne, projektuje adekwatne konteksty interpretacyjne, dostateczna znajomość zagadnień teoretycznych i zalecanych lektur; Ocena niedostateczna – student/ka nie spełnia kryteriów oceny dostatecznej.

Literatura

Obowiązkowa

1. Adamczykowa Z., Literatura dziecięca. Funkcje – kategorie – gatunki, Warszawa 2004.
2. Baluch A., Archetypy literatury dziecięcej, Kraków 1992.
3. Baluch A., Dziecko i świat przedstawiony, czyli tajemnice dziecięcej lektury, Warszawa 1987.
4. Bettelheim B., Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni, t. 1-2, Warszawa 1985 (lub inne wyd.).
5. Cieślowski J., Literatura i podkultura dziecięca, Wrocław 1975.
6. Kulickowska K., W świecie prozy dla dzieci, Warszawa 1983.
7. Kwiatkowska-Ratajczak M., Z perspektywy wartości. O prozie dla dzieci i młodzieży, Poznań 1994.
8. Lasoń-Kochańska G., Gender w literaturze dla dzieci i młodzieży. Wzorce płciowe i kobiecy repertuar topiczny, Słupsk 2010.
9. Propp W., Morfologia bajki, Warszawa 1976.
10. Smuszkiewicz A., Fantastyka i pajądologia. Studia i szkice, Poznań 2013.
11. Zajac M., Promocja książki dziecięcej: podręcznik akademicki, Warszawa 2000.
12. Żurkowski B., W świecie poezji dla dzieci, Warszawa 1981.
13. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach. Ostateczny kształt listy lektur określa prowadzący na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	15
Przygotowanie pracy pisemnej	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	5
Przygotowanie do zaliczenia	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HUM_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krzewienia w pracy zawodowej kultury języka, kultury historycznej oraz kultury czytelnictwa
HUM_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego i odpowiedzialnego podejmowania działań profesjonalnych samodzielnie i zespołowo w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-kulturowym i zawodowym
HUM_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przestrzegania norm etycznych w pracy zawodowej historyka i polonisty oraz w popularyzacji treści humanistycznych
HUM_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych zainteresowań kulturalnych, w tym literackich i historycznych oraz spożytkowania ich w pracy zawodowej i w celu autoprezentacji
HUM_K1_U01	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w różnych sytuacjach komunikacyjnych zaawansowaną terminologią z zakresu wiedzy o języku, literaturze, historii w kontekstach historycznym, społecznym, kulturowym
HUM_K1_U02	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w mowie i piśmie różnymi stylami funkcjonalnymi polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej oraz specyfiki wykonywanej pracy
HUM_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje w praktyce zawodowej
HUM_K1_U04	Absolwent/ka potrafi twórczo, samodzielnie i w zespole realizować projekt edukacyjny i zadania badawcze, a także planować i realizować uczenie się
HUM_K1_U05	Absolwent/ka potrafi twórczo, samodzielnie i w zespole rozwijać umiejętności ogólne, dziedzinowe oraz zawodowe, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego i opiekuna praktyki zawodowej
HUM_K1_U06	Absolwent/ka potrafi posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi właściwymi dla literaturoznawstwa, językoznawstwa i historii
HUM_K1_U07	Absolwent/ka potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację
HUM_K1_U09	Absolwent/ka potrafi rzeczowo argumentować, wykorzystując poglądy innych autorów oraz formułować na tej podstawie wnioski
HUM_K1_U11	Absolwent/ka potrafi przygotować wystąpienia ustne w języku polskim, dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem wybranych ujęć teoretycznych, a także źródeł literackich i historycznych
HUM_K1_U12	Absolwent/ka potrafi korzystać z tradycyjnych i cyfrowych źródeł informacji, a także przestrzegać zasad wprowadzania danych do prac oryginalnych
HUM_K1_U13	Absolwent/ka potrafi stosować wiedzę o celach, organizacji i prawno-ekonomicznym funkcjonowaniu instytucji edukacyjnych, w tym z zakresu prawa oświatowego, bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa autorskiego oraz uczenia się przez całe życie
HUM_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane treści z zakresu historii i polonistyki zorientowane na działania edukacyjne
HUM_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane szczegółowe teorie i metodologie badań literackich, językoznawczych, historycznych
HUM_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie metody analizy i interpretacji właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych oraz tekstów kultury w obrębie literaturoznawstwa, językoznawstwa i nauk historycznych
HUM_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie treści z zakresu psychologii, pedagogiki, dydaktyki ogólnej i dydaktyk przedmiotowych niezbędne do realizacji zadań związanych z edukacją polonistyczną i historyczną
HUM_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym historię cywilizacji, kultury i literatury polskiej, a także ich rolę w procesie interpretacji tekstów literackich i źródeł historycznych
HUM_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym właściwości i funkcje mediów zorientowanych na ich zastosowanie w działaniach edukacyjnych

Kod	Treść
HUM_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym treści przedmiotowe, metodologiczne i metodyczne niezbędne do samodzielnej realizacji projektu edukacyjnego i zadania badawczego
HUM_K1_W14	Absolwent/ka zna i rozumie współczesne instytucje kultury oraz jest świadom/a ich znaczenie dla życia społeczno-kulturalnego
D1.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów
D1.K2	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym
D1.K4	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej
D1.K5	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów
D1.K6	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych
D1.K7	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia
D1.U4	Absolwent/ka potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów
D1.U5	Absolwent/ka potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy
D1.U7	Absolwent/ka potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne
D1.W1	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych
D1.W2	Absolwent/ka zna i rozumie podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć
D1.W3	Absolwent/ka zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału
D1.W4	Absolwent/ka zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym
D1.W6	Absolwent/ka zna i rozumie metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym
D1.W9	Absolwent/ka zna i rozumie metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej
D1.W13	Absolwent/ka zna i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych

Kod	Treść
D1.W15	Absolwent/ka zna i rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy